

Vad tycker du? Valet är ditt!

Nu har LO-förbundens medlemmar sagt vad de tycker!

© Landsorganisationen i Sverige 2006

Omslagsfoto: Stefan Bohlin

Grafisk form: LO

Original: MacGunnar – Information & Media

Tryck: LO-Tryckeriet, Stockholm 2006

ISBN 91-566-2235-X

LO 06.02 500

Innehåll

Inledning	4
Sammanfattning	5
Resultatet	7
Inför valet	12
Deltagarnas bakgrund	14

Inledning

INFÖR VARJE VALRÖRELSE PÅGÅR EN KAMP om vilka frågor som ska diskuteras. Partierna försöker få sina hjärtefrågor högt upp på den politiska dagordningen. Lobbyister och olika intresseorganisationer drar intresset till sina särskilda sakfrågor. Det som intresserar löntagarna mest ges inte alltid tillräckligt stort utrymme i debatten. Risken är att många väljare tappar intresset och struntar i att rösta.

Nu försöker exempelvis moderaterna få valrörelsen att handla om varför ersättningsnivåerna i sjukförsäkringen och a-kassan måste sänkas. Svenskt Näringsliv driver aktivt på för att skapa opinion för försämrade rättigheter att vidta sympatiåtgärder vid konflikter på arbetsmarknaden.

LO tycker att löntagarna ska vara med och bestämma vad valet den 17 september ska handla om. LO har därför genomfört "Valet är ditt". Över 30 000 medlemmar i LOs medlemsförbund har genom en enkätundersökning gjort sin röst hörd.

Högst prioriteras arbetslösheten följt av förbättrad arbetsmiljö och stärkt anställningstrygghet. Därefter tycker medlemmarna att tandvården måste förbättras och att den svenska kollektivavtalsmodellen ska försvaras.

För LO och hela arbetarrörelsen är det viktigt att lyssna på medlemmarna. Fackföreningsrörelsens styrka är att den hämtar sin kraft och vitalitet ur den enskilde medlemmens vardag. Med hjälp av resultatet från "Valet är ditt" kommer LO nu att peka ut de frågor vi ska driva politiskt i valrörelsen och arbeta för att påverka den socialdemokratiska politiken.

Valutgången bestäms av LO-förbundens nästan två miljoner väljare. Om de tycker att valet handlar om deras frågor. Ytterst är det löntagarna som avgör vilken regering som ska styra Sverige de närmaste fyra åren.

Valet är ditt!

WANJA LUNDBY-WEDIN

LOS ORDFÖRANDE

Sammanfattning

30 032 MEDLEMMAR i LOs medlemsförbund, hälften kvinnor/hälften män, har deltagit i enkätundersökningen "Valet är ditt". Undersökningen är gjord mellan den 15 augusti och den 30 november 2005.

Deltagarna i undersökningen har svarat på vilka politiska frågor som är viktigast för LO att driva. De har fått ta ställning till frågor som rör arbetsmarknads-, socialförsäkrings- och välfärdsfrågor.

Deltagarna har genom en skala från ett till fem – där ett är *inte alls viktigt*, tre *varken eller* och fem *mycket viktigt* – fått kryssa för det alternativ som bäst överensstämmer med deras uppfattning.

Tio-i-topp

- 1 Sänkt arbetslöshet
- 2 Bättre arbetsmiljö
- 3 Förbättrat anställningsskydd
- 4 Kollektivavtalsmodellen
- 5 Förbättrad tandvårdsförsäkring
- 6 Högre pensioner för alla
- 7 Rätten till heltid
- 8 Ökade ekonomiska medel till äldreomsorgen
- 9 Mer pengar på skolan
- 10 Satsa på kompetensutveckling

Kommentar: Bygger på andelen som angivit "ganska viktigt" och "mycket viktigt", det vill säga svarsalternativ fyra och fem.

Deltagarna har överlag bedömt arbetsmarknadsfrågor som viktigare än välfärdsfrågor. På arbetsmarknadsfrågorna svarar deltagarna i högre grad mycket viktigt och viktigt.

Det behöver inte betyda att välfärdsfrågorna anses mindre viktiga, utan möjligen att man svarat på enkäten i rollen som löntagare och som medlem i ett LO-förbund ser man det som viktigast och mest naturligt att LO driver på för förbättringar som har direkt koppling till arbetslivet.

Valdeltagande

26 533 av deltagarna i enkäten har svarat på påståendet: "Jag har bestämt mig för att rösta i valet 2006 valet". Höga 91 procent anger att de har bestämt sig för att rösta medan 9 procent har svarat att de inte har bestämt sig för att rösta.

Opinionsläget

25 332 av deltagarna i enkäten har svarat på påståendet: "Jag har också bestämt mig för vilket parti jag ska rösta på." Socialdemokraterna får 48,3 procent. En hög andel 43,6 procent anger: "Jag har inte bestämt mig för vilket parti jag ska rösta på."

Resultatet

Tio-i-topp – dessa frågor är viktigast för LO att arbeta för politiskt

Undersökningen bygger på i huvudsak två huvudsakliga frågeområden; nio olika arbetsmarknadsfrågor och nio olika välfärds- och socialförsäkringsfrågor. När både arbetsmarknadsfrågorna och socialförsäkrings- och välfärdsfrågorna beaktas samtidigt framkommer de *tio frågor som klassats som viktigast* bland deltagarna i diagram 1.

Så höga andelar av de svarande har gett olika poäng på olika arbetsmarknads- och socialförsäkringsfrågor, procent

Diagram 1

Kommentar: Diagrammet visar att det är mycket jämt mellan dessa tio frågor. Värt att observera är dessutom att det är tre arbetsmarknadsfrågor som hamnar högst upp.

Den absolut viktigaste frågan som flest har angivit som mycket viktigt är arbetslösheten. Det är inte förvånande med tanke på att det är LO-för-

bundens medlemmar som hårdast är drabbade av arbetslöshet på arbetsmarknaden. Det är därför angeläget att valrörelsen handlar om kampen för fler jobb.

Förbättrad arbetsmiljö kommer tätt efter. Arbetsmiljöfrågorna – som exempelvis handlar om bemanning och tillgång till företagshälsovård – är därför angelägna att få mer politisk debatt kring.

Förbättrat anställningsskydd är också högt prioriterat. Många av LO-förbundens medlemmar tvingas att arbeta under olika former av otrygga anställningsformer, till exempel behovsanställningar. Här vill de svarande deltagarna alltså se ökad trygghet, inte ytterligare försämringar.

På femte plats kommer förbättrad tandvårdsförsäkring. Det är den viktigaste välfärdsfrågan för deltagarna. LO-förbundens medlemmar tycker att tandvården är för dyr och borde ges mer offentliga subventioner är inget nytt, kravet har rests på flera LO-kongresser och har på senare tid även hörtsammats på den socialdemokratiska kongressen.

Alldeles före förbättrad tandvård kommer kollektivavtalsmodellen som de svarande prioriterar högt. Det är naturligt med tanke på att kollektivavtalens ställning är utmanade från många håll; från oseriösa arbetsgivare som i fallet Laval till borgerliga politiker och Svenskt Näringsliv som kräver förändrade villkor för sympatiåtgärder. Det blir därför angeläget för LO att med kraft föra in försvaret för den svenska kollektivavtalsmodellen i valrörelsen och ta strid för lika lön för lika arbete.

Arbetsmarknadsfrågor

Deltagarna fick ta ställning till vilka arbetsmarknadsfrågor som är viktigast för LO att driva politiskt. En skillnad från tio-i-topp är att rätten till heltid nu kommer på femte plats. Diagram 2 visar andelen som har angivit "mycket viktigt" och "viktigt".

Hur de olika arbetsmarknadsfrågorna bedömts visas också i diagram 3. Där visas hur svaren fördelat sig över alla svarsalternativ.

Så höga andelar av de svarande har gett olika poäng på olika arbetsmarknadsfrågor, procent

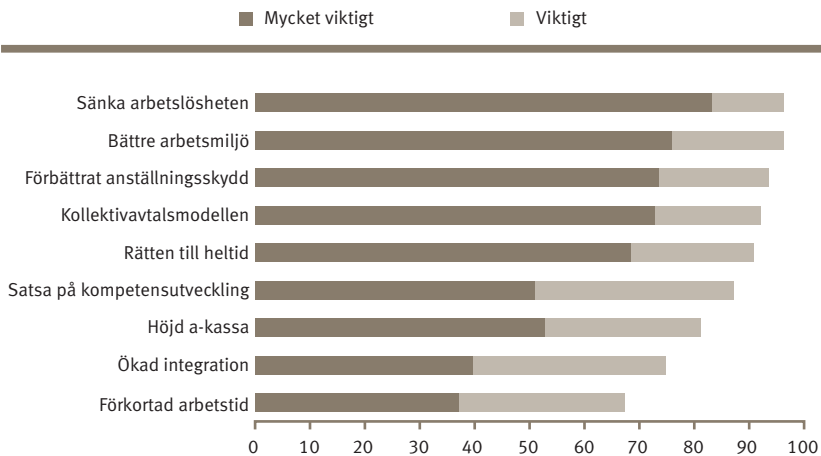

Diagram 2

Så höga andelar av de svarande har gett olika poäng på olika arbetsmarknadsfrågor, procent

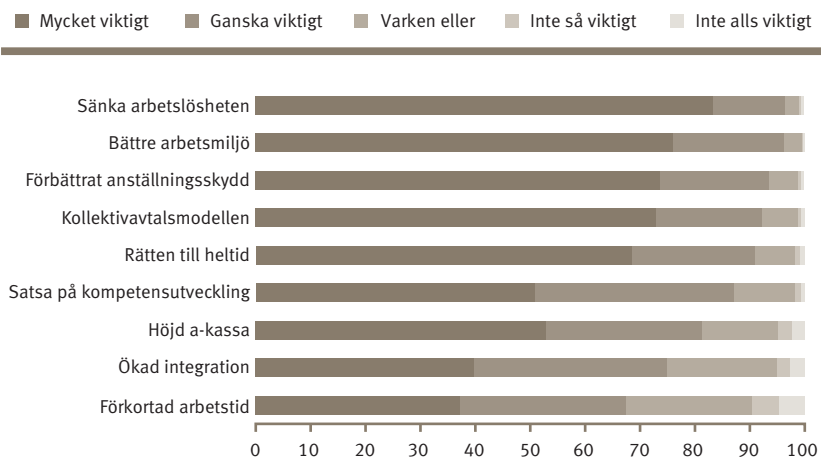

Diagram 3

Socialförsäkrings- och välfärdsfrågor

Deltagarna fick ta ställning till vilka socialförsäkrings- och välfärdsfrågor som är viktigast för LO att driva politiskt. Diagram 4 visar andelen som har angivit ”mycket viktigt” och ”viktigt”.

***Kommentar:** En tiondels procent efter förbättrad tandvårdsförsäkring kommer höjda pensioner. Dessutom prioriterar deltagarna mer pengar till äldreomsorgen vilket på tredje plats visar att det finns en utbredd oro över hur framtiden kommer se ut för samhällets äldre. Rätten till en värdig och ekonomiskt trygg ålderdom är en politisk fråga som LO-förbundens medlemmar vill driva.*

Nästan lika högt prioriterat som mer pengar till äldreomsorgen är mer resurser till skolan.

Så höga andelar av de svarande har gett olika poäng på olika socialförsäkrings- och välfärdsfrågor, procent

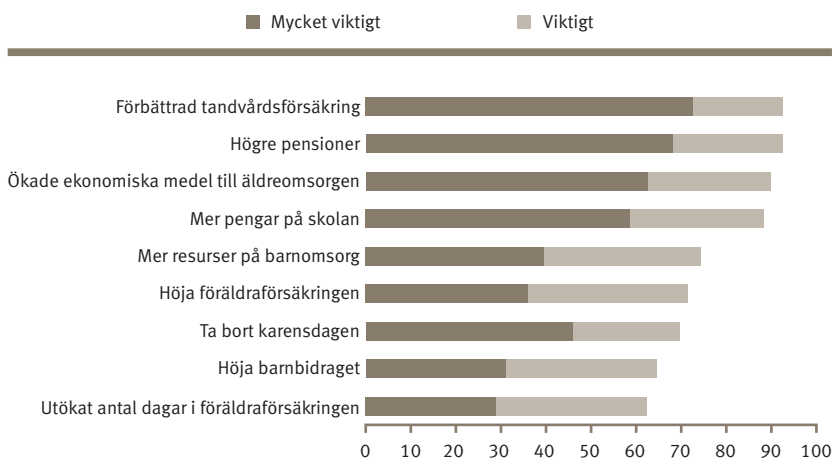
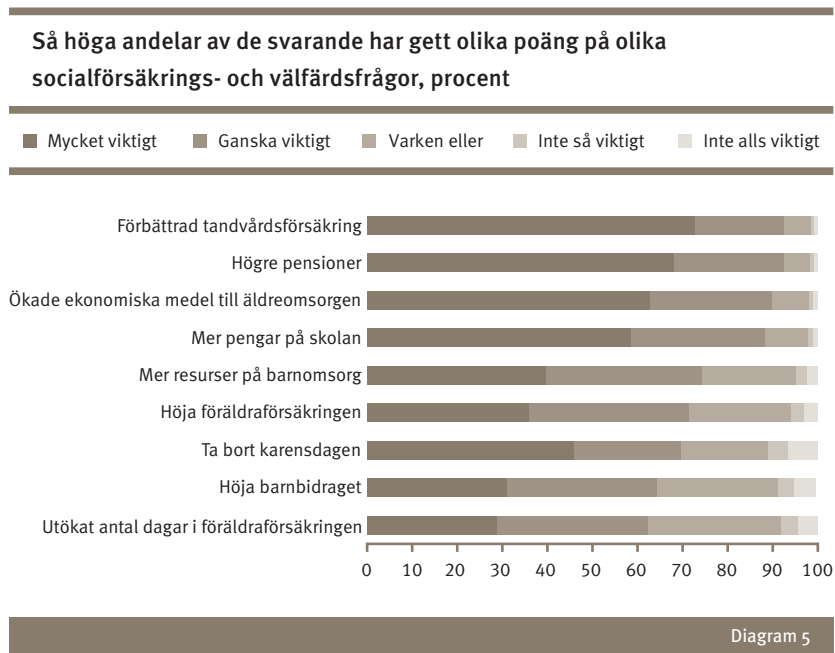

Diagram 4

Hur de olika socialförsäkrings- och välfärdsfrågorna bedömts visas också i diagram 5. Där visas hur svaren fördelat sig över alla svarsalternativ.

Inför valet

Jag ska rösta!

I enkäten fick deltagaren ta ställning till påståendet "Jag har bestämt mig för att rösta i valet 2006" med svarsalternativen "Ja" eller "Nej". 26 533 deltagare svarade:

Ja, jag har bestämt mig för att rösta	24 129	90,9 %
Nej, jag har inte bestämt mig för att rösta	2 404	9,1 %
Totalt	26 533	100,0 %

Kommentar: LO-förbunden består av nästan två miljoner medlemmar. Så många som var tredje väljare är medlem i något av LOs förbund. Var femte medlem valde att inte rösta i valet 2002. Glädjande är därför att en så pass hög andel av de svarande har bestämt sig för att rösta.

Resultatet går emot de senaste tjugo årens utveckling med ett allt lägre valdeltagande. Det positiva resultatet ska därför inte oövertolkas. Det beror sannolikt på att de samhällsintresserade medlemmarna är högre representerade än de mindre samhällsintresserade. Om man dessutom lägger ihop de som inte har bestämt sig för att rösta med de 3 499 som inte har svarat på frågan blir de tillsammans cirka 20 procent av enkätsvaren. LOs stora uppgift i valrörelsen blir som tidigare att arbeta för ett högt valdeltagande.

Så ska jag rösta!

I enkäten fick deltagarna ange om de också hade bestämt sig för vilket parti de tänker rösta på. 25 332 deltagare svarade:

Socialdemokraterna	12 230	48,3 %
Vänsterpartiet	770	3,0 %
Moderaterna	397	1,6 %
Centern	130	0,5 %
Folkpartiet	116	0,5 %
Miljöpartiet	115	0,5 %
Kristdemokraterna	103	0,4 %
Annat	422	1,7 %
Ej bestämt sig för vilket parti	11 049	43,6 %
Totalt	25 332	100,0 %

Kommentar: Av dem som svarat har alternativet för de allra flesta varit antingen socialdemokraterna eller att man ännu inte har bestämt sig. Det socialdemokratiska partiet har en uppenbar särställning bland medlemmarna. Det huvudsakliga alternativet till socialdemokraterna är oklart och resultatet bland de övriga partierna svårtolkat, inget parti når över den så kallade fyraprocentsspärren. Observeras bör att 4 700 personer inte har svarat på frågan om de har eller inte har bestämt sig för ett visst parti. Framhållas bör även att allt fler väljare bestämmer sig allt senare. Enligt Statistiska centralbyråns partisympatiundersökning från november 2005 är andelen osäkra väljare större än på länge. Bland LO-kvinnorna är över var tredje osäker och vet inte hur de ska rösta.

Deltagarnas bakgrund

Vi deltog!

Enkäten har besvarats av 30 032 personer antingen skriftligt eller via webben. De tryckta enkätformulären har distribuerats via förbunden, distrikten och LO-facken i kommunerna till medlemmarna samt via viss förbundspress. Undersökningen har gjorts under perioden 15 augusti–30 november 2005.

Bland de svarande har 28 606 angivit sitt kön. 14 192 (49,6 procent) är kvinnor och 14 411 (50,4 procent) är män.

Olika ålder

26 816 personer har angivit sin ålder medan 3 216 inte har gjort det. Bland dem som angivit sin ålder syns fördelningen mellan ålderskategorier i diagram 6:

Fördelningen i procent bland de svarande i olika åldersgrupper, procent

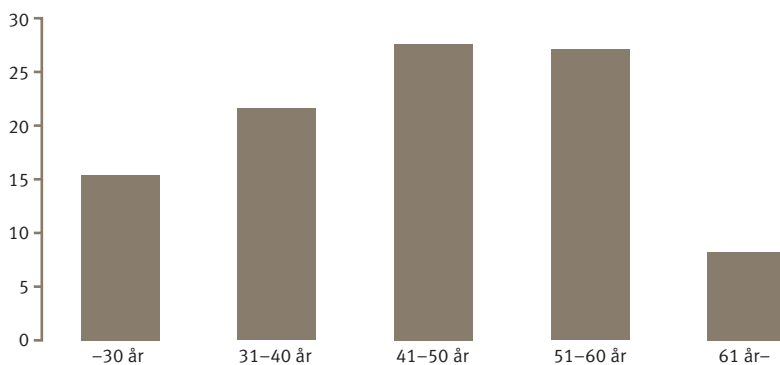

Diagram 6

Antal svar i varje ålderskategori fördelar sig så här;

-30 år	4 138 individer
31-40 år	5 801 individer
41-50 år	7 397 individer
51-60 år	7 279 individer
61 år-	2 194 individer

Förbundsstillhörighet

26 344 av de svarande på enkäten har angivit vilket förbund de tillhör. 3 688 har inte meddelat det. Förbundsstillhörigheten fördelar sig bland de svarande som levandegörs i nedanstående tabell:

Sammanställning av respondenternas angivna förbundsstillhörighet

Förbund	Antal	Andelen enkätsvar i procent	Andelen av LO-förbundens medlemmar i procent
Byggnads	1 412	5,4	7
Elektrikerna	243	0,9	1
Fastighets	420	1,6	2
Grafikerna	187	0,7	2
Handels	2 671	10,1	9
HRF	426	1,6	3
Kommunal	9 484	36,0	31
Livs	840	3,2	3
Musikerna	12	0,0	0
Målarna	434	1,6	1
Industrifacket	1 733	6,6	5
Metall	3 687	14,0	20
Pappers	670	2,5	1
SEKO	2 313	8,8	8
Transport	802	3,0	4
Skogs- och Träfacket	1 010	3,8	3
Totalt	26 344	100,0	100

Sysselsättning

Totalt har 26 591 personer angivit vilken sysselsättning de har. 3 441 personer har inte lämnat uppgifter om detta. Tabellen nedan visar vilken huvudsaklig sysselsättning deltagarna redovisat:

Sysselsättning	Antal	Procent
Förvärvsarbetande	23 131	87,0
Pensionär (inkl förtidspensionär)	762	2,9
Studerande	651	2,4
Arbetslös (inkl i arbetsmarknadsåtgärd)	1 059	4,0
Sjukskriven	250	0,9
Annat	738	2,8
Totalt	26 591	100,0

I UNDERSÖKNINGEN *Valet är ditt* har 30 032 medlemmar deltagit och sagt vad de tycker arbetarrörelsen ska driva politiskt inför valet 2006.

Det här är den största demokratiska undersökningen någonsin i landet. I studiecirklar och konferenser har medlemmarna sagt sitt – innan valarbetet startar.